

GAZDASÁGI
VERSENYHIVATAL

VERSENYTANÁCS

Vj/054-009/2010.

A Gazdasági Versenyhivatal Versenytanácsa a dr. Sz. L. A. (Szabó Tom Burmeister Ügyvédi Iroda) által képviselt **Natura Margarin Kft.** (Budapest) kérelmező összefonódás engedélyezése iránti kérelmére indult eljárásban, melyben további ügyfélként érintett a Sz. M. ügyvezető által képviselt **Royal Brinkers Hungary Kft.** (Tatabánya), - tárgyalás nélkül - meghozta az alábbi

h a t á r o z a t o t .

A Versenytanács engedélyezi a Natura Margarin Kft-nek a Royal Brinkers Hungary Kft. feletti irányításszerzésével megvalósuló összefonódást.

A határozat felülvizsgálatát az ügyfelek a kézbesítéstől számított 30 napon belül kérhetik a Fővárosi Bírósághoz címzett, de a Gazdasági Versenyhivatalnál benyújtott keresettel.

I n d o k o l á s

I.

A vizsgálat iránya

1. A Natura Margarin Kft. (a továbbiakban: Natura vagy Kérelmező) és a Royal Brinkers Hungary Kft. (a továbbiakban: RBH vagy Kérelmező, együtt: a felek) 2010. május 31-én adásvételi szerződést kötött (a továbbiakban: Szerződés), melynek értelmében a Natura megvásárolja az RBH tatabányai üzemének margarin gyártásához és forgalmazásához nélkülözhetetlen ingatlanjait és ingóságait, a gyártási technológiát és védjegyeket, illetve a termeléshez, értékesítéshez szükséges egyéb jogokat magába foglaló vállalkozásrészét. Az adásvétel tárgyát képezik mindazon jogok, melyek a vállalkozásrész működtetéséhez szükségesek.
2. Kérelmező 2010. június 1-én kelt kérelmében az 1. bekezdés szerinti szerződése révén létrejövő tranzakcióhoz a tisztességtelen piaci magatartás és versenykorlátozás tilalmáról szóló, többször módosított 1996. évi LVII. törvény (a továbbiakban: Tpv.) VI. fejezetének rendelkezései alapján a Gazdasági Versenyhivatal (a továbbiakban: GVH) engedélyét kérte.
3. A vizsgáló által a Tpv. 68. § (4) bekezdése alapján elrendelt hiánypótlást a kérelmező 2010. június 21-én teljesítette. A felek kérelmet más versenyhatósághoz nem nyújtottak be.
4. A kérelmezett tranzakciót a kérelmező nyilatkozata szerint a 139/2004/EK rendelet alapján az Európai Közösség Bizottságához nem kellett bejelenteni.

II.

Az összefonódásban résztvevő vállalkozások

Natura Margarin Kft. (Bunge csoport)

5. A Natura Margarin Kft. a tranzakciót megelőzően, 2010-ben alakult, a Bunge Zrt. 100%-os leányvállalataként. A Bunge Zrt. irányítója – a Koninklijke Bunge BV-n, majd a Bunge Europe SA-n keresztül – a magánszemélyek tulajdonában lévő Bunge Ltd., melynek más magyarországi vállalkozást nem irányít. A Bunge Zrt. budapesti központja és

kutatóintézete mellett Martfűn rendelkezik gyáregységgel. (A nyírbátori gyárban megszűnt a termelés.)

6. A Bunge-csoport a mezőgazdaság és élelmiszeripar területén működő nemzetközi vállalkozás. Egyes termékeket illetően az élelmiszergyártás teljes vertikumában jelen van, a nyersanyag felvásárlástól a késztermékek értékesítéséig. A csoport Európa mellett elsősorban Észak- és Dél-Amerikában aktív, Európában leányvállalatai és értékesítési irodái 17 országban vannak jelen.

7. A Bunge-csoport tevékenysége 3 üzletágra bontható: műtrágya, mezőgazdaság és élelmiszer. A műtrágya-üzletág brazil foszfort termel ki és dolgoz fel brazil gyárakban, melyet nagykereskedőként forgalmaz világszerte. Az üzletág nem ért el Magyarországon bevételt.

8. A mezőgazdasági üzletág olajos magvak (különösen napraforgó, repce és szója) feldolgozására és értékesítésre szakosodott. Ezen üzletághoz tartozik a gabona, napraforgó szója és repcedara, az ömlesztett olaj és egyéb melléktermékek értékesítése is. A Bunge csoport mezőgazdasági üzletága Magyarországon a Bunge Zrt. révén, illetve a Bunge Italy SpA, a Bunge Deutschland GmbH, a Bunge Austria GmbH és a Bunge Romania SRL vállalkozásain keresztül ért el árbevételt.

9. A Bunge-csoport élelmiszer üzletága a nyersolaj további feldolgozásával (nyálkátlanítás, derítés, viasztalanítás, savtalanítás, gőzölés) finomított étolajat állít elő. A Bunge Zrt. a finomított étolajat palackos és ömlesztett formában értékesíti, utóbbit (inkább belföldi) élelmiszergyártók és (főleg export útján) palackozó-értékesítők részére. A palackozott étolajat márkanévvel ellátott termékként (Vénusz, Floriol, majd Familla) és saját márkás (private label) termékként egyaránt értékesítik. Emellett 2008-tól a Bunge csoport egyéb európai tagjai által gyártott és palackozott olívaolaj és extra szűz olívaolaj magyarországi forgalmazását is végzi.

10. A Bunge-csoport Magyarországon margarin értékesítésében is aktív, a Bunge csoportba tartozó Bunge Polska Sp.z.o.o-n és a Walter Rau Lebensmittelwerke GmbH-n keresztül. A kenhető zsiradékok termékkörén belül a Bunge-csoport a lengyel Kruswica és Raisio márkanévvel ellátott termékeit (pl. Bords Eve márkával ellátva) értékesíti Magyarországon.

11. A Bunge csoport magyarországi árbevétellel rendelkező vállalkozásainak profilja a következő:

- Bunge Italy SpA

A Bunge római értékesítési központjából három gyárat és palackozó üzemet működtet, Ravennában, Anconában és Velencében.

- Bunge Deutschland GmbH

A Bunge Mannheimban egy teljes mértékben integrált szója- és repcemag őrlő telephelyet üzemeltet. Szójababos élelmiszert szolgáltat állatgazdaságoknak, illetve étolajat exportál.

- Bunge Austria GmbH

A Bunge Bruck an der Leitha városában fekvő termelőegysége napraforgómagot és repcemagot dolgoz fel, amelyeket állateledelként, étolajként és biodízelként használnak fel és értékesítenek.

- Bunge Romania SRL

A Bunge Romániában két napraforgómagot őrlő, finomító és terméket palackozó gyárat üzemeltet.

- Bunge Polska Sp. z.o.o

A Bunge Lengyelországban margarint gyárt és forgalmaz.

- Kaliakra AD

A Bunge bolgár egysége 2009-ben befejezte kereskedelmi tevékenységét, a bolgár piacot jelenleg más leányvállalatok szolgálják ki.

- Walter Rau GmbH

A Walter Rau magas minőségű margarint, étolajokat és kenhető zsiradékokat gyárt és forgalmaz. Termékeit mind a kiskereskedelemben, mind ipari felhasználásra értékesíti.

12. A Bunge csoport 2009. évi, a Tptv. 27. § (1) bekezdése szerint szűkített, a Tptv. 27. § (2) bekezdése szerint számított Magyarországon elért nettó árbevétele százmilliárd forintos nagyságrendű.

Royal Brinkers Hungary Kft. (Brinkers csoport)

13. Az RBH egyszemélyes társaság, egyedüli irányító tag egy holland állampolgárságú magánszemély. A vállalkozás magyarországi tevékenységét jogelődjén, a Gyöngy Foods Kft.-n keresztül 1996-ban kezdte meg. Kezdetben a szlovák Belusa Foods vállalkozástól beszerzett margarint forgalmazott, 2000 óta Tatabányán gyártott termékeit értékesíti.

14. A cégcsoport majdnem 20 országban forgalmaz süteményeket, csokoládé krémeket és margarinfajtákat.
15. Az RBH „termelői” márkás és kiskereskedelmi márkás (private label) margarintermékeket egyaránt gyárt és forgalmaz, melyek dobozos vagy kocka formában kerülnek kiskereskedelmi forgalomba. Emellett mirelite süteményeket is forgalmaz, mely árbevétele kisebb hányadát teszi ki.
16. Az RBH cégcsoport által tulajdonolt védjegyek a Linco Light és Summer Light („mainstream” márka), a Holland Premium („prémium” márka), Holland Margarine (magas zsírtartalmú, sütésre való margarin), Accento ipari margarin (nem tárgya a tranzakciónak) és Culi d’Or mirelite sütemények (ez sem tárgya a tranzakciónak). Az RBH az ipari B2B margarिनok piaci szegmenséből 2009-ben visszavonult.
17. Az RBH 2009. évi, a Tpv. 27. § (1) bekezdése szerint szűkített, a Tpv. 27. § (2) szerint számított Magyarországon elért nettó árbevétele közel hárommilliárd forint, amelynek nagy része a kérelmezett vállalkozásrészhöz köthető.

III.

Az engedélykérési kötelezettség

18. A Tpv. 1. § alapján a törvény hatálya kiterjed a természetes és a jogi személynek, valamint a jogi személyiség nélküli gazdasági társaságnak (a továbbiakban az előzőekkel együtt: vállalkozás) a Magyar Köztársaság területén tanúsított piaci magatartására. E törvény hatálya alá tartozik továbbá a vállalkozás külföldön tanúsított piaci magatartása is, ha annak hatása a Magyar Köztársaság területén érvényesülhet. A kérelem szerinti tranzakció Magyarországon bejegyzett vállalkozások Magyarországon tanúsított magatartásának vonatkozásában jön létre, ezért arra a Tpv. hatálya a fentiek értelmében kiterjed.
19. A Tpv. 23. § (1) bekezdésének (b) pontja értelmében vállalkozások összefonódása (koncentrációja) jön létre, ha egy vállalkozás vagy több vállalkozás közösen közvetlen vagy közvetett irányítást szerez további egy vagy több, tőle független vállalkozás egésze vagy része felett.
20. A felek nem tartoznak egy vállalkozáscsoportba. Az 1. bekezdés szerinti tranzakció eredményeképp a Natura Margarin Kft. a Royal Brinkers Hungary Kft. margarin termeléséhez köthető vállalkozásrészenek egyedüli irányítója lesz. A Royal Brinkers Hungary Kft.

vállalkozásrészének a Natura Margarin Kft. általi megszerzése a Tpvt. 23. § (1) bekezdés b) pontja és (2) bekezdés a) pontja alapján vállalkozások összefonódásának minősül.

21. A Tpvt. 24. § értelmében a vállalkozások összefonódásához a GVH engedélye szükséges, ha valamennyi érintett vállalkozás-csoport, valamint az érintett vállalkozás csoportok tagjai és más vállalkozások által közösen irányított vállalkozások előző üzleti évben elért nettó árbevétele együttesen a tizenöt milliárd forintot meghaladja, és az érintett vállalkozás csoportok között van legalább két olyan vállalkozás csoport, melynek az előző évi nettó árbevétele a vállalkozás-csoport tagjai és más vállalkozások által közösen irányított vállalkozások nettó árbevételével együtt ötszázmillió forint felett van.

22. Az érintett vállalkozáscsoportok együttes nettó árbevétele a 15 milliárd forintot jelentősen meghaladja, valamint van két olyan vállalkozás-csoport, melynek 2009. évi nettó árbevétele meghaladta a törvényben rögzített ötszázmillió forintot. Mindezek miatt a kérelmezett összefonódáshoz a Tpvt. 24. § (1) bekezdése alapján a GVH engedélye szükséges.

IV.

Az érintett piac

23. A Tpvt. 14. § (1) bekezdése értelmében az érintett piacot a megállapodás tárgyát alkotó áru és a földrajzi terület figyelembevételével kell meghatározni. A (2) bekezdés értelmében a megállapodás tárgyát alkotó árun túlmenően figyelembe kell venni az azt – a felhasználási célra, az árra, a minőségre és a teljesítés feltételeire tekintettel – ésszerűen helyettesítő árukat (keresleti helyettesíthetőség), továbbá a kínálati helyettesíthetőség szempontjait. A (3) bekezdés szerint földrajzi terület az, amelyen kívül a) a fogyasztó nem, vagy csak számottevően kedvezőtlenebb feltételek mellett tudja az árut beszerezni, vagy b) az áru értékesítője nem, vagy csak számottevően kedvezőtlenebb feltételek mellett tudja az árut értékesíteni.

Az érintett termékpiac

24. Az összefonódás által érintett termékpiacok meghatározásához a felek magyar piacon értékesített termékei jelentik a kiindulópontot. A Bunge-csoport a termékek széles skáláját gyártja és forgalmazza: gabona, szójabab, napraforgómag, repcedara, szójadara, ömlesztett

(finomított) repce- és napraforgóolaj, ömlesztett finomított kukoricacsíra étolaj, palackozott (finomított) napraforgó / repce / kukoricacsíra étolaj, palackozott kevert étolaj, palackozott E vitaminozott napraforgó étolaj, szójafehérje, maghéj, zsírsav, olívaolaj, extra szűz olívaolaj, margarin, zsír. Az RBH tranzakció által érintett vállalkozásrésze ipari és kiskereskedelmi forgalomra szánt margarin állít elő és forgalmaz.

- Kenhető zsiradékok (vaj, margarin, keverékek)

25. A kenhető zsiradékok termékkörébe tartoznak a vajféleségek, margarinféleségek és a növényi és/vagy állati eredetű zsiradékok keverékei. Ezek a termékcsoportok keresleti szempontból közeli helyettesítőnek számítanak, amit mind a magyar, mind európai eset jog alátámaszt.¹ Emellett kínálati helyettesítésre is reális lehetőség van, tekintettel a különböző alapanyagok feldolgozása közötti technológiai „átjárhatóságra”, ami a Versenytanács rendelkezésére álló információ alapján viszonylag alacsony költséggel megvalósítható.

- Ömlesztett finomított (növényi eredetű) étolajak

26. Az étkezési olajok és zsírok termékkörén belül – eltérően a kenhető zsiradékok piacától – el kell különíteni a növényi olajok és az állati zsírok terméktípusokat, tekintettel a korlátozott keresleti helyettesíthetőségre. Bizonyos alkalmazási célok (pl. saláta öntetek) és fogyasztótípusok (pl. orvosi okból eltiltottak, vegetáriánusok) esetén a helyettesítés nem lehetséges.

27. A növényi olajok termékköre magból készült étolajokra és olívaolajokra bontható. A magvakból készült étolajak termelési láncát tekintve a magból vagy növényből (napraforgómag, repce, szója, kukorica, pálma, kókusz, stb.) tisztítást és kondicionálást követően nyersolajat állítanak elő. A nyersolaj további feldolgozásával (nyálkátlanítás, derítés, viasztalanítás, savtalanítás, gőzölés) finomított étolaj keletkezik, mely ömlesztve vagy palackozva kerül értékesítésre.

28. Az ömlesztett finomított étolaj az élelmiszeripar használja fel, elsősorban margarinok, majonézok, tejipari és húsipari termékekhez, illetve tartós termékek gyártására (az összefonódás előtt az RBH vásárolt a Bunge Zrt.-től ömlesztett finomított étolajat, melyből margarint gyárt). A szállítás Magyarországon főleg tartályos formában történik, közúton.

¹ Lásd Vj-056/2001. Gyöngy Foods Kft. és COMP/M.3188 ADM/VDBO valamint COMP/M.3044 ADM/Pura ügyeket.

Az érintett földrajzi piac

- Kenhető zsiradékok

29. A kenhető zsiradékok érintett piaca földrajzi értelemben a nemzeti piacnál minden bizonnyal szélesebb, nem kizárható az európai méretű piac sem. Mindenképp a nemzetinél szélesebb földrajzi piac meghatározását támasztja alá, hogy kérelmező Bunge Zrt. Lengyelországból importált kenhető zsiradékot forgalmaz (Bunge Polska termékek). A piacvezető Unilever Magyarország Kft. a kb. 560 km-re fekvő katowicei lengyel gyárának termékeit forgalmazza (rákospalotai gyára 2006-ban bezárt). Emellett kérelmező nyilatkozata alapján pl. a Spar csoport hazai forgalmazású saját márkás (private label) termékeit Ausztriában gyártatja.

30. Mindennek alapján a kenhető zsiradékok földrajzi piaca a nemzeti piacnál minden bizonnyal szélesebb kiterjedés mentén határozható meg, a Versenytanács azonban jelen ügyben nem tartotta szükségesnek a piac földrajzi kiterjedésének kérdésében dönteni, mivel az összefonódás következtében nem valószínűsíthető káros versenyhatások fellépése.

- Ömlesztett finomított étolajak

31. Az ömlesztett finomított étolajak piaca a nemzetinél szintén tágabb kiterjedésű. Ezt támasztja alá, hogy a Bunge Zrt. ömlesztett finomított étolaj forgalmának (mennyiségi alapon számítva) nagy része export, és a szomszédos országok finomítóiból származó import is rendszeresen megjelenik a magyar piacon. Magyarországon Martfűn (Bunge Zrt.: napraforgó, repce) és Kecskeméten (NT Kft.: napraforgó, repce) valamint Bábólnán (IKR Termelésfejlesztési és Kereskedelmi Zrt.) működik étolaj finomító. A környező országok szinte mindegyikében található versenyképes távolságban lévő étolaj finomító. A tipikus szállítási távolság ezer km feletti. Mindazonáltal a Versenytanács nem tartotta szükségesnek az érintett piac földrajzi meghatározásának kérdésében dönteni, tekintettel az összefonódás következtében fellépő káros versenyhatások valószínűsíthető hiányára.

V.

Az engedélyezés

32. A Tpv. 30. § (2) bekezdése szerint a Gazdasági Versenyhivatal nem tagadhatja meg az engedély megadását, ha – az (1) bekezdésben foglaltakat figyelembe véve – az

összefonódás nem csökkenti jelentős mértékben a versenyt az érintett piacon, különösen gazdasági erőfölény létrehozása vagy megerősítése következményeként.

33. A Tpvt. eddigi alkalmazási tapasztalatai alapján a Versenytanács az összefonódás horizontális, vertikális, portfólió és konglomerátum hatásait vizsgálja a Gazdasági Versenyhivatal Elnökének és a Versenytanács Elnökének 1/2003. számú Közleményében (a továbbiakban: Közlemény) foglaltak szerint.

34. A kenhető zsiradékok termékpiacát tekintve az összefonódás kapcsán kicsi az átfedés: míg Kérelmező 5% alatti piaci részesedést ért el 2009-ben, Kérelmezett megalapozott termelőnek számít a piacon, azonban piaci pozíciója alapján – tekintettel a fent leírt piaci körülményekre is – nem valószínűsíthető számottevő horizontális hatás fellépése az összefonódás következtében.

35. A felek a Szerződés részeként két évre kiterjedő versenykorlátozó megállapodást fogadtak el, melyben az eladók korlátozott ideig nem szereznek érdekeltséget versenytárs vállalkozásban. A Versenytanács Elvi állásfoglalásainak 30.5 bekezdése szerint a versenytilalom indokolt, az összefonódáshoz kapcsolódó versenykorlátozásnak minősül, ha időben korlátozott, és az érintett áruk és a földrajzi terület tekintetében nem lépi túl az értékesített vállalkozás korábbi működési területét. A Versenytanács álláspontja szerint a Tpvt. 30. § (5) bekezdése szerinti, az összefonódás megvalósításához szükséges (ún. kapcsolódó) versenykorlátozásról van szó, figyelemmel annak 2 éves érvényességi idejére is. A megállapodást a Versenytanács kizárólag annak a nemzeti piacra gyakorolt potenciális hatása szemszögéből értékelte, nem veheti figyelembe a többi tagállam területére eső földrajzi piacokra gyakorolt tényleges vagy potenciális hatást.

36. A Versenytanács fentieket annak ellenére rögzíti, hogy kialakult gyakorlata (Elvi állásfoglalások 30.8., Vj-135/2005.) szerint főszabályként nem végzi el annak értékelését, hogy az engedélyezett összefonódást eredményező szerződésben szereplő versenykorlátozás a Tpvt. 30. § (5) bekezdése alá esik-e. Miként azonban azt a Vj-135/2005. számú határozatban rögzítette, „... a jövőben sem zárkózik majd el az olyan, az összefonódással együtt megvalósított versenykorlátozások Tpvt. 30. § (5) bekezdése szempontjából történő értékelésétől, amelyek értékelése az addigi gyakorlata alapján nem végezhető el egyértelműen”. Ez a körülmény jelen esetben fennállt. Mindez ugyanakkor nem jelenti azt, a GVH a megállapodásra nézve ne indíthatna hivatalból versenyfelügyeleti eljárást, azt azonban igen, hogy erre 3 éven belül csak egészen kivételes esetben kerülhet sor.

37. Vertikális hatás elviekben az ömlesztett finomított étolajak érintett piacának vonatkozásában léphet fel, ahol Kérelmező a kínálati, Kérelmezett a keresleti oldalon foglal

helyet (vevő). Figyelemmel a fent leírtakra, továbbá a Bunge upstream és downstream piacokon kivívott pozíciójára, valamint arra a körülményre, hogy a Bunge forgalmának nagyobbik része vállalkozáscsoporton kívüli forgalom, melynek az RBH beszerzése csak kis részét képezte, a Versenytanács álláspontja szerint nem valószínűsíthető káros vertikális hatás fellépése az összefonódás következtében

38. A Bunge csoport esetében az összefonódás nem jár az előállított termékek körének bővülésével, hiszen a releváns földrajzi területen az eddigiekben is rendelkezett margarinnal termelő kapacitással.

39. A Versenytanács álláspontja szerint az összefonódás nem jár együtt portfólió hatással, és annak kapcsán káros konglomerátum hatással sem kell számolni.

A Versenytanács döntése

40. A Tpv. 30. § (2) bekezdése szerint a Gazdasági Versenyhivatal nem tagadhatja meg az engedély megadását, ha – az (1) bekezdésben foglaltakat figyelembe véve – az összefonódás nem csökkenti jelentős mértékben a versenyt az érintett piacon, különösen gazdasági erőfölény létrehozása vagy megerősítése következményeként.

41. Mindezekre tekintettel a Versenytanács a Tpv. 77. § (1) bekezdés a) pontja szerinti határozatában – a Tpv. 71.§ (2) bekezdés alapján előterjesztett vizsgálói jelentésben foglalt indítvánnyal egyezően – az összefonódást engedélyezi.

42. A Versenytanács – a Közleményben foglaltakra is tekintettel – alkalmazta a Tpv. 63.§ (3) bekezdés ac) pontját, amely szerint a határozatot 35 munkanapon belül kell meghozni, amennyiben az engedély a Tpv. 30. § (2) bekezdése alapján nyilvánvalóan nem tagadható meg.

VI.

Egyéb kérdések

43. A GVH hatásköre a Tpv. 45. §-án, illetékessége a Tpv. 46. §-án alapul. E rendelkezések értelmében a GVH kizárólagos hatáskörrel rendelkezik minden olyan versenyfelügyeleti ügyben, amely nem tartozik bíróság hatáskörébe (Tpv. 86. §), illetékessége pedig az ország egész területére kiterjed.

44. A kérelmező a Tpv. 62. § (1) bekezdésében foglaltak szerinti, a 63.§ (3) bekezdés ac) pontja szerinti (egyszerűsített) eljárásra vonatkozó, négymillió forint eljárási díjat leróta, így jelen határozat arról nem rendelkezik.

45. A Versenytanács határozatát – a Tpv. 73. § (1) bekezdésének alkalmazásával – tárgyaláson kívül hozta meg.

46. Az ügyfeleket megillető jogorvoslati jog a Tpv. 83. § (1) és (2) bekezdésein alapul.

Budapest, 2010. augusztus 5.

dr. Dobos Gergely sk.
előadó versenytanács tag

dr. Szántó Tibor sk.
versenytanács tag

dr. Zavodnyik József sk.
versenytanács tag